ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Simak_Clifford_D-Vec_ve_skale.pdb

**PDB Name:** Věc ve skále
**Creator ID:** REAd
**PDB Type:** TEXt
**Version:** 0
**Unique ID Seed:** 0
**Creation Date:** 29.3.2007
**Modification Date:** 29.3.2007
**Last Backup Date:** 1.1.1970
**Modification Number:** 0

Clifford D. Simak
Věc ve skále
(ikarie 1996/10)

I.

Procházel horami a věděl, co zřely v průběhu geologických dob. Naslouchal hvězdám a pracně si hláskoval, co říkaly. Našel stvoření, které leželo uvězněno ve skále. Vylezl na strom, po němž jindy šplhaly domů se vracející divoké kočky, aby se dostal k jeskyni, vyhlodané časem a počasím v příkré stěně útesu. Žil sám na zchátralé farmě, uhnízděné na vysokém úzkém hřebeni, který se tyčil nad soutokem dvou řek. A jeho nejbližší soused, člověk té nejhorší pověsti, jel třicet mil do okresního města, aby řekl šerifovi, že tento čtenář hor, tento posluchač hvězd, je zlodějem slepic.

* * *

Šerif se objevil asi za týden poté. Kráčel přes dvůr k verandě, kde ten muž seděl v houpacím křesle a odkud byl výhled na kopce u řeky. Zastavil se pod schody na verandu.
"Jsem šerif Harley Shepherd," představil se. "Jenom tak projíždím kolem. Už je to pár let, co jsem byl naposled v tomhle koutě lesů. Vy jste tu nový, že?"
Muž vstal a pokynul ke druhému křeslu. "Žiju tady asi tři roky," odvětil. "Jmenuji se Wallace Daniels. Pojďte nahoru a posaďte se u mne."
Šerif vyšel po schodech a oba muži si potřásli rukama a usadili si do křesel.
"Vy tady nefarmaříte," konstatoval šerif.
Za ohradou, která obepínala dvůr, se táhla plevelem zarostlá pole.
Daniels zavrtěl hlavou. "Jenom pro vlastní obživu, dalo by se říci. Několik slepic kvůli vajíčkům. Pár krav pro mléko a máslo. Něco prasat na maso - sousedi mi pomáhají s porážkami. Samozřejmě zahrada, ale to už se rozumí samo sebou."
"Docela dobré," přikývl šerif. "Tohle místo je úplně oddělané. Starý Amos Williams je nechal dočista zpustnout. Nikdy nebyl žádný skvělý farmář."
"Země teď odpočívá," pravil Daniels. "Dejte jí deset let - nebo ještě lépe dvacet - a bude zase ve formě. Zatím je dobrá tak pro králíky, sviště a polní myši. A ovšem pro spoustu ptáků. Mám tady to nejkrásnější hejno koroptví, jaké kdy kdo viděl."
"Bývalo tady hodně veverek," řekl šerif. "A také mývalů. Řekl bych, že tu ještě nějaké mývaly máte. Jste lovec, pane Danielsi?"
"Nemám pušku," odtušil Daniels.
Šerif se uvelebil hlouběji v křesle a lehce se pohupoval.
"Je to tady krásná země," prohlásil. "Hlavně když listí mění barvu. Spousta listnatých stromů a všechny jsou barevné. Je taky samozřejmě pěkně drsná, ta vaše země. Většinou samé svahy a srázy. Ale je krásná."
"Je to stará země," podotkl Daniels. "Poslední moře odsud ustoupilo před více než čtyřmi sty milióny let. Od konce siluru tohle místo leželo soustavně na pevnině. Pokud pomineme Kanadský štít na severu, není v téhle zemi mnoho míst, která by byla takhle stará."
"Vy jste geolog, pane Danielsi?"
"Ne tak docela. Jenom se o geologii zajímám. Jako nejobyčejnější amatér. Potřebuji něčím zaplnit čas a hodně chodím a škrábu se nahoru a dolů po těchhle horách. A při tom se spoustě geologie nevyhnete. Začalo mě to zajímat. Našel jsem nějaké fosilní ramenonožce a chtěl jsem se o nich něco dozvědět Nechal jsem si poslat nějaké knihy a přečetl jsem si o nich. Jedno k druhému, a..."
"Ramenonožci? To mají být nějací dinosauři nebo co? Nikdy jsem nevěděl, že by tady někde byli dinosauři."
"Ne dinosauři," opravil ho Daniels. "Starší než dinosauři, aspoň ti, které jsem našel. Jsou malí. Něco jako škeble nebo ústřice, ale mají jinak stavěnou lasturu. Vznikli dávno, před milióny let. Ale ještě dnes jich pár žije. Ne mnoho."
"To musí být zajímavé."
"Mně to tak připadá," přitakal Daniels.
"Znal jste starého Amose Williamse?"

"Ne. Byl už mrtvý, když jsem sem přišel. Pozemek jsem koupil od banky, které jeho majetek připadl."
"Vyložený starý cvok," řekl šerif. "Byl na válečné noze se všemi sousedy. Hlavně s Benem Adamsem. Hádali se s Benem celé roky o drátěný plot. Ben tvrdil, že Amos odmítá plot udržovat, Amos zase obviňoval Bena, že plot porazil a pak jako že náhodou nechal vlézt svůj dobytek Amosovi na louku, kterou pěstoval na seno. Jak vycházíte s Benem vy?"
"Bez problémů," odvětil Daniels. "Nemám s ním žádné potíže. Skoro ho ani neznám."
"Ben také příliš nefarmaří," řekl šerif. "Střílí zvěř a rybaří, hledá ženšen a v zimě trochu loví do pastí. Tu a tam hledá nerosty."
"V těchhle horách jsou nerosty," potvrdil Daniels. "Olověné a zinkové rudy. Ale dolovat je by stálo víc, než by to vyneslo. Alespoň při dnešních cenách."
"Ben měl vždycky prsty v nějakých pletichách," pokračoval šerif. "Vždycky se honil za nějakými vzdušnými zámky. A je to vznětlivý chlapík. Pokaždé do něčeho strkal nos. Vždycky s ním byly potíže. Není dobré si z něj dělat nepřítele. Nedávno říkal něco o tom, že mu někdo ukradl jednu nebo dvě slepice. Vy nějaké nepostrádáte?"
Daniels se zašklebil. "Tu a tam si z kurníku vybere cosi jako daň liška. Nezlobím se na ni kvůli tomu."
"Zvláštní," podotkl šerif. "Nic nevytočí farmáře tak, jako krádež drůbeže. Není to žádná prkotina, to jistě ne, ale máloco je takhle opravdu naštve."
"Jestli se Benovi ztratila nějaká drůbež," řekl Daniels, "pak je nejspíš pachatelem moje liška."
"Vaše liška? Mluvíte o ní, jako by vám patřila."
"To samozřejmě ne. Liška nemůže nikomu patřit. Ale žije v těchhle horách se mnou. Představuji si, že jsme sousedi. Tu a tam ji zahlédnu a pozoruji. Možná to znamená, že mi částečně patří. Ačkoliv by mě nepřekvapilo, kdyby mě pozorovala daleko víc, než já ji. Pohybuje se rychleji než já."
Šerif se těžce zvedl z křesla.
"Nerad, ale musím jít," prohlásil. "Musím říci, že bylo příjemné tady sedět, povídat si s vámi a rozhlížet se po kopcích. Řekl bych, že vy se na ně vynadíváte hodně."
"Docela ano," přisvědčil Daniels.

* * *

Seděl na verandě a sledoval, jak šerifův vůz přejel přes terénní vlnu daleko dole po svahu a zmizel z dohledu.
Co to mělo znamenat? přemítal. Šerif nejel kolem jenom náhodou. Má tu nějaké vyřizování. Celý ten jeho přátelský hovor bez zjevného cíle nebyl jen tak a v jeho průběhu se mu podařilo vyptat se na spoustu věcí.
Že by něco kvůli Benovi Adamsovi? Ale proti Adamsovi se celkem nedalo mnoho říci, až na to, že byl skrz naskrz líný. Líný takovým prohnaným způsobem. Možná, že šerif zvětřil něco o Adamsově pálení kořalky načerno a vyrazil po stopě, doufaje, že by se některý ze sousedů mohl podřeknout. To žádný samozřejmě neudělá, protože to naprosto není jejich starost a pálení načerno nepovažují za nepřístojnost. Ta trocha kořalky, kterou Ben může vypálit, tolik neznamená. Ben je příliš líný, než aby něco dělal ve velkém.
Daleko dole pod svahem zaslechl klinkání zvonku. Obě kravky konečně zamířily domů. Musí být mnohem později, než si myslel, napadlo Danielse. Ne, že by se příliš staral o to, kolik je hodin. Už několik měsíců mu to bylo jedno, od té doby, kdy se mu při pádu ze skály rozbily hodinky. Nijak se neobtěžoval nechat si je spravit. Nepotřeboval je. V kuchyni měl otřískaný starý budík, ale to byl nevypočitatelný mechanismus, na který se nedalo spoléhat. Sotva si jej všímal.
Za chvilku, pomyslel si, bude muset vstát a dát se do práce - podojit krávy, nakrmit prasata a drůbež a sebrat vajíčka. Neměl toho na práci mnoho, protože na zahradě teď nebylo co dělat. Až za nějaký čas bude muset sklidit dýně a uložit je ve sklepě a jsou tam také ty tři nebo čtyři obří tykve, které má odnést do údolí Perkinsovým dětem, aby si z nich mohly včas vyrobit strašidelné lampióny pro Halloween. Přemítal, zda do nich má vyřezat tváře sám, nebo zda si to děti raději udělají samy.
Ale krávy byly ještě docela daleko a on měl ještě čas. Klidně seděl v křesle a díval se na kopce.
A ty se začaly před jeho zraky pohybovat a měnit.
Když tento úkaz spatřil poprvé, k smrti ho to vyděsilo. Nyní však už byl zvyklý.
Jak se na ně díval, změnily se v jiné hory. Pokrývala je jiná vegetace a vřel na nich jiný život.
Tentokrát viděl dinosaury. Stádo nepříliš velkých tvorů. Zřejmě střední trias. A šlo tentokrát jen o pohled zvenčí - on sám do toho neměl být zapojen. Měl jenom z dálky vidět, jak pradávné časy vypadaly, a neměl být vržen doprostřed nich, jak se stávalo nejčastěji.
Byl tomu rád. Měl práci.
Díval se a znovu přemítal, co by ještě mohl udělat. Teď ho nezajímali ani dinosauři, ani ranější obojživelníci, ani žádní jiní tvorové, kteří se v průběhu času pohybovali po horách.
Znepokojovalo ho jiné stvoření, to, které leželo pohřbeno hluboko pod plattevillským vápencem.
Měl by se o něm dozvědět ještě někdo jiný. Informace o něm by se měla dostat na veřejnost, aby se někdy v budoucnu - snad za dalších sto let - až lidská technika dosáhne bodu, kdy bude možné vypořádat se s takovým problémem, dalo něco podniknout pro kontakt s oním stvořením vězícím ve skále - a snad i pro jeho osvobození.
Bude tu samozřejmě záznam, písemný záznam. O to se postará. Tento záznam už vzniká - týden po týdnu (někdy i den po dni), popis toho, co viděl, slyšel a dozvěděl se. Tři velké záznamníky už byly zaplněné jeho pečlivým rukopisem a další měl rozepsaný. Všechno zapsáno tak poctivě, pečlivě a objektivně, jak to jen dokázal.
Kdo však uvěří tomu, co napsal? A co víc, kdo se vůbec bude obtěžovat tím, aby se na to podíval? Mnohem spíše se

na záznamníky bude prášit na nějaké zastrčené polici, aniž by se jich do skonání času dotkla lidská ruka. A i kdyby je někdy v budoucnu někdo vzal, odfoukl letitý nános prachu a přečetl je, dalo se očekávat, že tomu bude věřit?
Odpověď byla jasná. Musí někoho přesvědčit. Slova napsaná dávno mrtvým člověkem - člověkem pochybné pověsti - se dají lehko vyložit jako výplod neurotické mysli. Kdyby ovšem dokázal přimět nějakého uznávaného vědce, aby ho vyslechl, aby potvrdil správnost jeho pozorování, pak by události, kterých byl svědkem, získaly věrohodnost a váhu.
Biolog? Psychiatr? Nebo paleontolog?
Nejspíš nezáleží na tom, jakému vědnímu oboru se ten člověk bude věnovat. Jenom aby ho vyslechl a nesmál se tomu. Nejdůležitější je, aby poslouchal a nesmál se.
Jak tam posluchač hvězd seděl na verandě a hleděl na kopce, pokryté tečkami pasoucích se dinosaurů, vzpomínal na svou návštěvu paleontologa.

nebo třemi roky a usadil se tu. Od toho dne neudělal za mák práce. Akorát se toulá po horách."
"Je to geolog," oznámil šerif. "Nebo se každopádně o geologii zajímá. Je to pro něj něco jako koníček. Řekl mi, že hledá zkameněliny."
Adams nasadil vzrušený výraz psa, zahlédnuvšího králíka. "Tak takhle je to," řekl. "Vsadím se, že to, co hledá, nejsou zkameněliny."
"Ne," řekl šerif.
"Hledá nerosty," pokračoval Adams. "Je to prospektor; tohle dělá. Tyhle hory jsou prolezlé nerosty. Jenom musíte vědět, kde se po nich máte ohlížet."
"Vy jste tím ohlížením strávil spoustu času," podotkl šerif.
"Já nejsem geolog. Geolog by měl velkou výhodu. Znal by kameny a tak."
"Nemluvil jako prospektor. Jenom ho zajímá geologie, to je všechno. Našel nějaké zkamenělé škeble."
"Možná hledá jeskyně s poklady," nadhodil Adams. "Může mít nějakou mapu nebo něco."
"Víte zatraceně dobře, že žádné jeskyně pokladů neexistují," namítl šerif.
"Musí existovat," nenechal se zviklat Adams. "Kdysi tady byli Španělé a Francouzi. Ti byli na poklady machři. Vždycky se honili za doly. Vždycky ukrývali věci v jeskyních. Na druhé straně řeky přece našli v jeskyni tu kostru ve španělském brnění a vedle kostru medvěda s rezavým mečem vraženým tam, co medvěd míval žaludek."
"To je jenom historka," pravil šerif znechuceně. "Přišel s tím nějaký cvok a nebylo na tom zbla pravdy. Přijeli nějací lidé z university a snažili se o tom něco vypátrat. Ukázalo se, že z toho nebylo pravdivé ani jediné slovo."
"Jenže Daniels brousí kolem jeskyní," upozornil Adams. "Viděl jsem ho. Tráví spoustu času v té jeskyni v Kočičí skále. Musí vylézt na strom, aby se tam dostal."
"Vy jste ho sledoval?"
"Jasně že ho sleduju. On má na něco spadeno a já chci vědět, co to je."
"Jenom si dejte pozor, aby vás při tom nenachytal," varoval ho šerif.
Adams se rozhodl z nejistého terénu raději vycouvat. "No," ozval se, "i kdyby tu nebyly žádné jeskyně s poklady, každopádně je tu spousta zinku a olova. Kdo je najde, může vydělat milióny."
"Jedině, kdyby za ním stál nějaký kapitál," zdůraznil šerif.
Adams kopal patou do země. "Vy si myslíte, že je oukej, že jo?"
"Řekl mi, že mu pár slepic sebrala liška. A těm vašim se skoro určitě stalo totéž."
"Když mu liška krade drůbež, proč ji nezastřelí?" vyzvídal Adams.
"Nevadí mu to. Úplně to vypadá, jako by si myslel, že ta liška na to má právo. Ani nemá pušku."
"Hm, když nemá pušku a sám neloví, tak proč nenechá lovit ostatní? Nechce mně a mým chlapcům dovolit, aby sme na jeho pozemky chodili s puškou. Po celých hranicích má cedulky. To se mi zdá nesousedské. To je jedna z věcí, kvůli které se s ním dá těžko vyjít. Vždycky jsme tam lovili. Se starým Amosem se taky těžko vycházelo, ale nikdy mu nevadilo, když jsme si trošku zalovili. Vždycky jsme všude kolem lovili. A nikomu to nikdy nevadilo. Já bych řekl, že lov by se neměl omezovat. Člověk by měl mít právo lovit, kde se mu zachce."
Šerif sedící na lavici na udusaném plácku před domem na spadnutí se rozhlédl kolem sebe - apaticky hrabající drůbež, vyhublý pes dřímající ve stínu a poškubávající bokem, aby odehnal několik neodbytných much, šňůra na prádlo natažená mezi dvěma stromy a prohýbající se pod sušícími se kusy oděvu a několika utěrkami na nádobí, necky opřené o stěnu domu.
Panebože, pomyslel si, člověk by měl být schopný najít si čas, aby si vyrobil slušný sušák na prádlo, a ne jenom napnout kus lana mezi dva stromy.
"Bene," navázal hovor, "vy se jenom snažíte vyvolávat potíže. Prostě nemáte rád Danielse, který žije na farmě a přitom nefarmaří, a je vám proti srsti, že vás nenechá lovit na svých pozemcích. On má právo se usadit, kde chce, a má právo nedovolit vám u sebe lovit. Být vámi, nechal bych ho na pokoji. Nemusíte ho mít rád, nemusíte se s ním stýkat - ale neroztrušujte o něm falešná obvinění. Mohl by na vás za to podat žalobu."

II.

Vešel do paleontologovy pracovny a chvilku mu trvalo, než toho člověka pohledem našel, jak sedí vzadu v místnosti u stolu plného nepořádku. Celé to místo bylo plné nepořádku. Stály tam dlouhé stoly, pokryté kusy hornin se zarostlými zkamenělinami. Tu a tam roztroušeně ležely stohy papírů. Místnost byla velká a mizerně osvětlená. Bylo to ošumělé a tísnivé místo.
"Doktore?" oslovil ho Daniels. "Jste doktor Thorne?"

Muž vstal a odložil dýmku do plného popelníku. Byl velký a hřmotný s neupravenými prošedivělými vlasy. Tváře měl vrásčité a ošlehané větrem. Při chůzi se šoural jako medvěd.
"Vy jste určitě Daniels," pronesl. "Ano, to musíte být vy. Mám vás ve svém kalendáři napsaného na třetí hodinu. Jsem rád, že jste přišel."
Jeho mohutná tlapa úplně pohltila Danielsovu ruku. Ukázal na židli vedle stolu, posadil se, zdvihl dýmku z přeplněného popelníku a začal si ji nacpávat z velké plechovky, která stála na stole.
"V dopise píšete, že mě chcete navštívit kvůli něčemu důležitému," spustil. "Ale to říkají všichni. Ale ve vašem dopise muselo něco být - nějaká naléhavost, upřímnost. Chápejte, nemám čas přijmout každého, kdo mi napíše. Všichni něco našli, víte? Copak jste to našel vy, pane Danielsi?"
Daniels promluvil. "Doktore, já tak docela nevím, jak mám začít s tím, co vám musím říci. Asi bude nejlepší, když vám řeknu, co se stalo s mým mozkem."
Thorne si zapaloval dýmku. Mluvil na půl úst s troubelí v koutku. "V tom případě asi nejsem ten pravý člověk, se kterým byste měl mluvit. Jsou jiní lidé."
"Ne, tak to nemyslím," ozval se Daniels. "Nehledám pomoc. Jsem tělesně i duševně naprosto v pořádku. Asi před pěti lety jsem se připletl do havárie na dálnici. Moje žena a dcera přišly o život a já jsem byl těžce zraněný a..."
"To je mi líto, pane Danielsi."
"Děkuji - ale to je všechno už minulost. Nějaký čas to pro mne bylo kruté, ale nějak jsem se z toho vykřesal. Ale kvůli tomu tady nejsem. Jak jsem říkal, byl jsem těžce zraněný..."
"Poškození mozku?"
"Jenom nepatrné. Aspoň co se týče lékařského nálezu. Velice nepatrné poškození, které se docela rychle zahojilo. Nejhorší byl rozdrcený hrudník a proražené plíce."
"Ale teď už jste v pořádku?"
"Jako nový," přisvědčil Daniels. "Ale od té nehody je můj mozek nějaký jiný. Jako bych nabyl nový smysl. Vidím a chápu věci, které se zdají být nemožné."
"Tím chcete říci, že máte halucinace?"
"To nejsou halucinace. Tím jsem si jistý. Dokážu vidět minulost."
"Co tím myslíte - vidět minulost?"
"Dovolte mi popsat, jak to přesně začalo," řekl Daniels. "Před několika lety jsem koupil opuštěnou farmu v jihozápadním Wisconsinu. Místo, kam bych se stáhl a kde bych se ukryl. Bez ženy a bez dcery jsem se uzavíral před světem. Překonal jsem první šok, ale potřeboval jsem místo, kde bych si mohl vylízat rány. Pokud to zní jako sebelítost, nemyslím to tak. Snažím se objektivně popsat důvody, proč jsem jednal tak, jak jsem jednal, když jsem tu farmu kupoval."
"Ano, chápu," přikývl Thorne. "Ale nejsem si úplně jistý, jestli ukrýt se bylo to nejmoudřejší řešení."
"Asi ne, ale mně to připadalo jako odpověď. Fungovalo to docela dobře. Zamiloval jsem se do té země. Ta část Wisconsinu je prastará země. Nebyla pokrytá mořem už čtyři sta miliónů let. Z nějakého důvodu ji nepřekryly pleistocénní ledovce. Samozřejmě se změnila, ale jenom v důsledku zvětrávání vlivem počasí. Neproběhla tam žádná velká geologická vrásnění ani rozsáhlé erozivní procesy - nic, co by ji narušilo."
"Pane Danielsi," ozval se Thorne poněkud netrpělivě, "není mi úplně jasné, co to má všechno společného..."
"Promiňte. Jenom se vás snažím uvést do toho, co jsem vám přišel říci. Zpočátku to přicházelo pomalu a já jsem si myslel, že začínám bláznit, že mám vidiny, že mám mozek poškozený víc, než bylo zřejmé - nebo že se definitivně rozpadám. Hodně jsem chodil po horách, víte? Ta země je divoká, rozeklaná a krásná - vynikající místo na toulání. Ty toulky mě unavily a já jsem mohl v noci spát. Ale občas se hory změnily. Nejdřív jenom málo. Později se měnily víc a nakonec se z nich stala místa, jaká jsem nikdy předtím neviděl. Jaká nikdo nikdy předtím neviděl."
Thorne se zamračil. "Snažíte se mi namluvit, že se měnily do minulosti?"
Daniels přikývl. "Zvláštní rostliny, legračně vyhlížející stromy. V dřívějších dobách samozřejmě žádná tráva. Podrost tvořený kapradím a přesličkou. Podivná zvířata, podivní tvorové na obloze. Šavlozubé kočkovité šelmy, mastodonti, pterosauři, uintatheriaa..."
"To všechno najednou?" vpadl mu otázkou do řeči Thorne. "Všechno pomíchané?"
"Vůbec ne. Ta období, která vidím, se zdají odpovídat skutečným obdobím. Neviděl jsem nic, co by do toho kterého nepatřilo. Nejdřív jsem to nevěděl, ale když jsem se dokázal přesvědčit, že nemám halucinace, nechal jsem si poslat knihy. Studoval jsem. Nejsem samozřejmě žádný odborník - ani geolog, ani paleontolog - ale naučil jsem se toho dost na to, abych rozlišil jedno geologické období od druhého, abych měl jakési ponětí o tom, na co se dívám."
Thorne vyňal dýmku z úst a uložil ji do popelníku. Prohrábl si mohutnou rukou vlasy.
"To je neuvěřitelné," řekl. "To se prostě nemůže stát. Říkal jste, že se celá ta věc vyvinula pomalu?"
"Ze začátku to bylo nejasné; minulost mlhavě překryla přítomnost, pak se přítomnost zvolna vytratí a minulost zůstane, reálná a pevná. Ale dnes to probíhá jinak. Občas se okolí maličko zamihotá, jak přítomnost ustupuje minulosti, ale většinou se prostě změní jako lusknutím prstů. Přítomnost zmizí a já stojím v minulosti. Minulost je všude kolem mne. Z přítomnosti nic nezůstane."
"Ale to nejste skutečně v minulosti, že? Myslím fyzicky."
"Někdy v ní nejsem vůbec. Zůstanu v přítomnosti a změní se jenom vzdálené hory nebo údolí řeky. Ale obvykle se změní všechno kolem mne, ačkoliv zvláštní na tom je to, že, jak říkáte, v minulosti ve skutečnosti nejsem. Vidím ji a je pro mne natolik skutečná, že se v ní mohu procházet. Mohu přistoupit ke stromu, položit na něj ruku, abych jej cítil, a ten strom tam je. Ale zdá se, že nemohu mít na minulost žádný vliv, jako kdybych tam vůbec nebyl. Zvířata mě nevnímají. Přiblížil jsem se už k dinosaurům na pouhých několik stop. Nevidí mě, neslyší mě, ani mě necítí. Jinak bych

byl už tucetkrát mrtvý. Je to, jako bych se procházel třírozměrným filmem. Zpočátku jsem měl velké obavy z možných rozdílů v utváření povrchu, ke kterým mohlo mezi tehdejší a nynější dobou dojít. Budil jsem se hrůzou ze snů, ve kterých jsem se octl v minulosti po pás uvězněný ve vrstvě hlíny, kterou od té doby odnesla eroze. Ale takhle to nefunguje. Kráčím přítomností a z ničeho nic jdu minulostí. Jako bych prošel dveřmi, které jsou mezi nimi. Řekl jsem vám, že ve skutečnosti vlastně nejsem v minulosti - ale nejsem ani v přítomnosti. Zkusil jsem získat nějaký důkaz. Vzal jsem si s sebou fotoaparát a vyfotografoval jsem spoustu obrázků. Na vyvolaných filmech nebylo nic. Nejenže na nich nebyla minulost, ale co je důležitější, nebyla tam ani přítomnost. Kdybych byl měl halucinace, aparát by zabral snímky přítomnosti. Ale očividně tam nebylo nic, co by aparát mohl zabrat. Napadlo mě, že možná selhal aparát nebo jsem měl vadný film. Vyzkoušel jsem tedy několik fotoaparátů a různé typy filmů, ale nic se nezměnilo. Žádné obrázky se neobjevily. Pokoušel jsem se přinést něco zpátky. Natrhal jsem květiny, když jsem na nějaké narazil. Trhat je mi šlo bez problémů, ale když jsem se vrátil do přítomnosti, měl jsem prázdné ruce. Pokoušel jsem se přenést i jiné věci. Napadlo mě, že třeba nemohu vzít s sebou jenom živé věci, jako květiny, a tak jsem zkusil anorganické předměty - jako třeba kameny - ale nikdy jsem nedokázal přinést nazpátek nic."
"A co náčrtník?"
"Myslel jsem na to, ale nikdy jsem jej nepoužil. Kreslení mi moc nejde - a kromě toho jsem si říkal, že z toho nic nebude. Náčrtník by se stejně vrátil prázdný."
"Ale nikdy jste to nezkusil."
"Ne," potvrdil Daniels. "Nikdy jsem to nezkusil. Někdy si dělám náčrtky, když se zase vrátím do přítomnosti. Ne vždycky, ale občas ano. Zpaměti. Ale jak říkám, kreslení mi moc nejde."
"Nevím," řekl Thorne. "Opravdu nevím. Všechno to zní neuvěřitelně. Ale kdyby na tom něco bylo... Povězte mi, měl jste někdy strach? Teď se zdáte být docela klidný a věcný. Ale zpočátku jste musel mít strach."
"Zpočátku," pravil Daniels, "jsem byl zkamenělý hrůzou. Nejenže jsem byl vyděšený, fyzicky vyděšený - bál jsem se o svůj život, bál jsem se, že bych se mohl dostat na místo, ze kterého nikdy nedokážu uniknout - ale měl jsem také strach, že se ze mne stává blázen. A pak ta osamělost."
"Jaká osamělost?"
"To asi není to správné slovo. Spíš to byl pocit nepatřičnosti. Byl jsem někde, kde nemám právo být. Ztracený v místech, kde se člověk ještě neobjevil a neobjeví ještě milióny let. Ve světě tak naprosto cizím, že se mi chtělo stočit se do klubíčka a třást se. Ale cizí jsem tam vlastně já, ne to místo. Občas ten pocit ještě mívám. Pro vzduch a světlo toho jiného času jsem cizincem - to je ovšem všechno jen živá představivost."
"To nemusí být jenom představivost," řekl Thorne.
"Ale ten největší strach je už pryč. Úplně pryč. Strach z toho, že snad jsem blázen. Už jsem se přesvědčil."
"Jak to, že jste se přesvědčil? Jak se člověk může přesvědčit?"
"Zvířata. Tvorové, které vidím..."
"Chcete říci, že je poznáváte podle vyobrazení v těch knihách, které jste četl?"
"Ne, to ne. Ne úplně. Ty obrázky mi samozřejmě pomohly. Ale vlastně opačně. Nepřesvědčily mě shody, ale naopak rozdíly. Víte, žádný tvor není přesně takový, jako na obrázcích v knihách. Někteří vůbec nejsou takoví. Nejsou jako rekonstrukce, které vytvořili paleontologové. Kdyby byli, mohl bych si stále myslet, že to jsou halucinace, že to, co vidím, je ovlivněno něčím, co jsem viděl nebo četl. Moje představivost by mohla být živena předchozími vědomostmi. Ale protože tomu tak není, zdá se mi logické předpokládat, že to, co vidím, je skutečné. Jak bych si mohl představovat, že lalok pod krkem tyranosaura hrál všemi barvami duhy? Jak bych si mohl vymyslet, že některé šavlozubé šelmy měly na uších střapečky? Jak by si mohl kdokoliv představit, že eocénní brontotheria měla kůži pestrou jako žirafy?"
"Pane Danielsi," ozval se Thorne, "mám velké výhrady ke všemu, co jste mi tu vyprávěl. Každá žilka mého studovaného těla se proti tomu bouří. Mám pocit, že bych na to naprosto neměl plýtvat časem. Vy tomu, co jste mi právě řekl, bezpochyby věříte. Vypadáte jako poctivý člověk. Mluvil jste o tom ještě s někým jiným? S jiným paleontologem nebo geologem? Nebo snad s psychiatrem?"
"Ne," řekl Daniels. "Vy jste jediný, s kým jsem o tom mluvil. A ještě jsem vám neřekl všechno. Tohle všechno je skutečně jenom úvod."
"Panebože, člověče - jenom úvod?"
"Ano, jenom úvod. Víte, já také poslouchám hvězdy."
Thorne se zvedl ze židle a začal přerovnávat sloupec papírů. Zdvihl z popelníku vyhaslou dýmku a strčil si ji do úst. Když promluvil, jeho hlas zněl neutrálně.
"Děkuji vám, že jste přišel," prohlásil "Bylo to nanejvýš zajímavé."

III.

A právě to byla chyba, řekl si Daniels. Neměl se vůbec zmiňovat o naslouchání hvězdám. Dokud to neudělal, rozhovor probíhal dobře. Thorne mu samozřejmě nevěřil, ale drápkem se chytil, byl by býval poslouchal dál a snad by za tou záležitostí byl i šel, byť nepochybně potají a nesmírně opatrně.
Daniels věděl, že na vině byla jeho posedlost tím stvořením ve skále. Na minulosti nezáleží - důležitý je ten tvor, a aby o něm mohl mluvit, aby vysvětlil, odkud ví, že tam je, musel se zmínit o svém naslouchání hvězdám.
Mělo ho to napadnout, říkal si. Měl držet jazyk za zuby. Ale měl před sebou člověka, který, ač pochyboval, byl ochotný vyslechnout ho bez výsměchu a Daniels toho ve své vděčnosti řekl příliš mnoho.
Plamínek olejové lampy zavěšené nad kuchyňským stolem se třepetal v závanech průvanu pronikajícího špatně těsnícími okenními rámy. Když skončil s prací, zvedl se vítr a jeho nárazy nyní otřásaly domem. Na opačném konci

místnosti oheň v kamnech vrhal přátelské, mihotavé odlesky na podlahu i na komínovou rouru jakoby v odpověď na vítr, který se prohánělv komíně a vydával bublavé, savé zvuky.
Thorne se zmínil o psychiatrovi, upamatoval se Daniels, a možná by někoho takového měl navštívit. Možná, že než se pokusil obrátit něčí pozornost na to, co vidí, či slyší, se měl snažit zjistit, čím to je, že dokáže vidět a slyšet takové věci. Změnila ta rána do hlavy nějaký proces v jeho mozku tak, že získal nové schopnosti? Bylo možné, že jeho mozek byl tak vyvedený z rovnováhy, tak nově uspořádaný, aby uvedl do hry nějaká skrytá nadání, která by se třeba v příštích tisíciletích vyvinula přirozenou evolucí? Způsobilo snad zranění mozku evoluční zkrat a poskytlo mu - jenom jemu jedinému - tyto schopnosti, tyto smysly možná i o milión let dříve?
Znělo to... nu, ne snad rozumně, ale jako jedno z možných vysvětlení. Vzdělaný člověk by to ovšem mohl vysvětlit i jinak.
Odsunul se i s židlí od stolu a přešel ke kamnům. Sehnul se, sebral z truhlíku kus dřeva a přiložil jej, přidal ještě jeden menší a kamna zavřel. Některého z příštích dní, řekl si, bude muset uvést do provozuschopného stavu krb.
Vyšel ven, zůstal stát na verandě a vyhlížel ke kopcům nad řekou. Vítr vál od severu, hvízdal kolem rohů budovy a hučel v roklích, které se táhly k řece, avšak nebe bylo čisté, vymetené větrem a poseté hvězdami, jejichž světlo se chvělo v bouřlivém ovzduší.
Při pohledu na hvězdy ho napadlo, co asi tak mohou právě říkat, ale poslouchat se je nesnažil. Naslouchat hvězdám vyžadovalo velké úsilí a soustředěnost. Poprvé jim naslouchal právě v takové noci, jako byla tato; stál tehdy na verandě a přemítal o tom, zda mezi sebou hvězdy mluví a co tak mohou říkat. Bláznivá, přelétavá myšlenka, divoká představa, snění s otevřenýma očima, avšak když už ho to napadlo, pokusil se zaposlouchat. Už když se o to snažil, věděl, že je to bláznovství, ale byl na své bláznovství hrdý a říkal si, jaké má štěstí, že si může dovolit takovou pošetilost, jako je naslouchat hvězdám - asi tak, jako dítě může věřit v Santa Clause nebo ve Velikonočního králíčka.
Naslouchal a slyšel a byl udiven, protože naprosto nepochybně tam někde spolu mezi různými místy rozmlouvaly cizí bytosti. Bylo to, jako by je poslouchal na skupinové telefonní přípojce, pomyslel si, ale byla to přípojka, která obsáhla milióny, možná miliardy dálkových hovorů. Vedených samozřejmě ne slovy, ale něčím (snad myšlenkami), co bylo stejně názorné jako slova. Ne všechno bylo srozumitelné - ve skutečnosti nerozuměl mnohému, snad proto, že mu jeho prostředí a vzdělání neposkytovalo dostatečný základ pro pochopení. Sám se přirovnával k australskému domorodci, který poslouchá diskusi jaderných fyziků o nové teorii.
Když brzy nato prozkoumával mělkou jeskyni v Kočičí skále, zachytil první známku přítomnosti toho stvoření pohřbeného v kameni. Možná, napadlo ho, že kdyby nebyl naslouchal hvězdám, kdyby nebyl věděl, že jim dokáže naslouchat, kdyby tím naslouchánímnebyl cvičil svou mysl, nebyl by zaslechl to stvoření, uvězněné hluboko pod vrstvami vápence.
Stál, hleděl na hvězdy, naslouchal větru a daleko za řekou, kde se přes vzdálené hory vinula silnice, zahlédl slabý svit reflektorů auta, které se prodíralo nocí. Vítr na okamžik utichl, jako by sbíral síly k ještě silnějšímu úderu, a on v krátké chvilce klidu před tím, než se vítr vrátil, zaslechl ještě jiný zvuk - zvuk sekery, zatínající se do dřeva. Ostražitě poslouchal a zvuk se ozval znovu, ale natolik zkreslený větrem, že nedokázal určit směr.
Určitě se spletl, řekl si. Nikdo by v takovéhle noci nevycházel ven kácet stromy. Jinak by to mohli být lovci mývalů. Ti občas podtínají stromy, když se na nich zvíře ukryje tak dobře, že je není vidět, aby je vyhnali. Ben Adams a jeho přerostlí, neohrabaní synové by takový nesportovní trik mohli použít. Ale dnes nebyla noc vhodná na lov mývalů. Vítr odvane pach a psi by ztratili stopu. K lovu mývalů jsou nejlepší klidné noci. A nikdo by nebyl takový blázen, aby kácel strom v takovéhle noci, kdy se do něj může opřít vířící vítr a srazit jej nazpět na dřevorubce.
Natahoval uši, aby zvuk zachytil znovu, avšak vítr, který se během té chvilky klidu zotavil, fičel nyní ještě ostřeji a on neměl naději, že by mohl postřehnout jakýkoliv zvuk, slabší než svist větru.

* * *

Přišel následující den, mírný a šedivý, a vítr se změnil v pouhý šelest. V noci byl Daniels jednou chvilku vzhůru a slyšel jej lomcovat okny, narážet do domu a chmurně výt ve spletitých roklích nad řekou. Když se však potom probudil znovu, bylo všechno tiché a okny pronikalo matné šedivé světlo. Když se oblékl a vyšel ze dveří, nalezl zemi plnou míru - obloha byla tak zatažená, že po slunci nebylo ani stopy, vzduch byl čerstvý, jako právě propraný, avšak ztěžklý vlhkou šedí, která zemi pokrývala. Podzimní listí, které pokrývalo hory, se lesklo bohatěji, než když je zalévalo podzimní slunce.
Poté, co Daniels obstaral ranní práce a nasnídal se, vydal se do hor. Jak kráčel dolů po svahu k okraji první rokle, doufal, že dnes k přesunu geologickými érami nedojde. V mnohých dnech k němu nedošlo, ovšem zdálo se, že bezprostřední příčina, proč by měl nebo neměl nastat, neexistuje. Občas se snažil nějakou příčinu odhalit a vedl si pečlivé záznamy o tom, jak se cítil, nebo co dělal, a dokonce i o směru, kterým se vydával na své denní potulky, ale neobjevil žádné souvislosti. Ty ovšem spočívaly v jeho hlavě - něco přece jeho novou schopnost spouštělo. Nijak to nemohl ovládat, alespoň ne vědomě. Někdy se snažil svou schopnost použít záměrně, vyvolat svůj přesun geologickými érami - a nikdy se mu to nepodařilo. Buď nevěděl, jak se svou schopností zacházet, nebo ten jev byl skutečně zcela náhodný.
Dnes, jak doufal, k ničemu neobvyklému nedojde, protože se chtěl procházet po horách, které nyní měly nabývat jedné ze svých nejpřitažlivějších nálad, naplněné lehkou melancholií, kdy všechnu jejich drsnost zjemnila šeď ovzduší, stromy stály mlčky, jako když staří trpěliví přátelé čekají na něčí příchod, a napadané listí a lesní půda byly tak měkké, že zcela tlumily zvuk kroků.
Sešel k okraji rokle a posadil se na vyvrácený kmen u hučícího potoka. U jeho tůně v květnu kvetly blatouchy a strmé

svahy kolem bývaly pokryté modrofialovou barvou podléšek. Teď z nich však nebylo vidět nic. Stromy před zimou opadávaly. Letní a podzimní rostliny už byly zvadlé nebo vadly a snášející se listy přikrývaly zemi, aby jí uchystaly plášť proti sněhu a ledu.
Daniels vstal z kmene a zamířil dolů do rokle po úzké stezce, která se klikatila po svahu. Byla to dobytčí stezka, vyšlapaná v době, kdy se po pastvinách v těchto lesích potulovalo víc krav než jen ty dvě, které patřily Danielsovi. Když po ní kráčel, všiml si, stejně jako mnohokrát předtím, dokonalé praktičnosti krav. Krávy si vždycky pro své stezky vybírají nejmenší sklon.
Stezka vedla dál a nořila se hlouběji mezi kopce. Zde se ticho prohlubovalo a šeď houstla, až vznikl dojem jakéhosi utajeného soukromého světa.
Tam, nad korytem potoka, byla liščí nora. Její žlutý jícen zíval zpod pokrouceného cedru. Na jaře tam Daniels pozoroval hrající si liščata. Odkudsi z dálky od dolního konce rokle se neslo kvákání kachen na rybníku v údolí řeky. A na strmém úbočí se rýsovala Kočičí skála s jeskyní vyhledanou větrem a počasím v příkré stěně útesu.
Ale něco nebylo v pořádku.
Stál na stezce, vzhlížel po svahu vzhůru a měl pocit čehosi nepatřičného, ačkoliv zpočátku nedokázal říci, v čem to vězí. Byla vidět větší část skály, ale něco chybělo. Náhle si uvědomil, že už tam nestojí strom - strom, po kterém šplhaly ke svému domovu divoké kočky - poté, co strávily noc slíděním po kořisti, a později i lidé jako on sám, kteří chtěli najít kočičí doupě. Kočky už tu ovšem dlouho nežily - už mnoho let. V průkopnických dobách byly téměř vyhubeny, protože se občas dopustily nerozvážného přestupku stržení jehněte. Ale ten, kdo se uměl dívat, mohl stopy po jejich usídlení v jeskyni dosud nalézt. Drobné kosti a úlomky lebek malých savců v nejzazších úzkých koutech mělké jeskyně vypovídaly o potravě, kterou divoké kočky přinášely svým mláďatům.
Strom byl starý a sukovitý a snad už několik set let starý. Kácet jej by nikomu nebylo k užitku, protože takhle zkroucené dřevo nemělo žádnou cenu. A navíc by bylo nemožné jej dopravit z lesa ven. Nicméně když minulou noc vyšel na verandu, zdálo se mu, že v přestávce mezi póry vy větru slyší zvuk sekání - a dnes je strom pryč.
Nevěřícně se vyškrábal vzhůru po svahu tak rychle, jak jen dokázal. Neboť právě v kočičím doupěti bylo slyšet to stvoření pohřbené ve skále.
Vzpomněl si na den, kdy ono stvoření poprvé zaslechl a kdy ještě nevěřil svým smyslům. Protože si byl jistý, že ten zvuk má původ v jeho představivosti, že se zrodil z jeho procházek mezi dinosaury a odposlouchávám hvězd. Nestalo se to hned při první příležitosti, kdy do této jeskyně vlezl. Byl tu už několikrát předtím, neboť nalezl až zvrácené potěšení v objevování takových zapadlých míst. Sedával na římse, která vystupovala před jeskyní, a hleděl skrze vrcholky stromů, jež připomínaly zelenou pěnu pokrývající úbočí.
Měl rád jeskyni i tu římsu, protože mu poskytovaly soukromí, místo odříznuté od světa, odkud stále viděl na tento odlehlý kout, avšak nikdo nemohl vidět jeho. Tentýž pocit odloučení od světa přitahoval i divoké kočky, říkal si. A pro ně to znamenalo nejen odloučení, ale i bezpečí - zejména bezpečí pro mláďata. Do doupěte se nedalo dostat jinou cestou, než po stromě.
Poprvé to stvoření uslyšel, když zalezl do nejhlubšího kouta mělké jeskyně, aby žasl nad hromádkami kostí a maličkých roztříštěných lebek tam, kde se divoká koťata snad před sto lety krčila a vrčela při hodech. Skrčil se v místech, kde se kdysi choulila koťata, a přitom ucítil, jak se k němu vzdouvá čísi přítomnost, přicházející z hlubin kamene daleko pod ním. Zprvu jenom pocit něčí přítomnosti, jenom vědomí, že tam dole něco je. Nejdřív byl skeptický, později tomu začal věřit a časem se z víry stala pevná jistota.
Nezaznamenával samozřejmě žádná slova, protože odtamtud nikdy nezaslechl žádný skutečný zvuk. Ale pocit inteligence a vědomí prostupoval jeho tělem, vzlínal skrze jeho prsty, přitisknuté ke kamenné podlaze jeskyně, i skrze jeho kolena, do kterých se kámen také zarýval. Vnímal jej bez zvuku a čím více jej vnímal, tím více byl přesvědčen, že hluboko v jedné vrstvě vápence je uvězněna jakási inteligence. A nakonec přišel čas, kdy dokázal zachytit i útržky myšlenek - hroty života v tom vědomí vězícím ve skále.
Tomu, co slyšel, nerozuměl. Tato neschopnost pochopení byla sama o sobě významná. Kdyby byl porozuměl, byl by svůj objev připsal své obraznosti. Zachytil však vědomí složitých životních vztahů, které nedávaly vůbec žádný smysl - žádnému z nich se nedalo porozumět; skládaly se z drobných, spletitých útržků podivných (třebaže jednoduchých) informací, se kterými se lidská mysl nedokázala úplně ztotožnit. A dozvěděl se o prázdnotě vzdáleností tak velkých, že mysl dostávala závratě při jejich pouhé matné představě a při představě holé pustoty, v níž se tyto vzdálenosti nacházely. Ani při svém odposlouchávání hvězd nikdy nezažil tak zničující dojmy z cizího prostoru a času. Byly tu i útržky a zlomky dalších informací, o nichž nejasně cítil, že by mohly zapadat do vědomostí lidstva. Ale nikdy toho nezjistil tolik, aby našel tu správnou škvíru v množství lidského vědění, do níž by se tyto informace daly vsunout. Větší část toho, co vnímal, však prostě ležela mimo jeho chápání a nejspíš i mimo chápání kteréhokoliv člověka. Přesto to však jeho mysl zachycovala a podržela v paměti ve vší nesrozumitelnosti a hnisalo to jako zánět mezi jeho lidskými myšlenkami.
Věděl, že oni se nepokoušejí (či ono se to nepokouší) mluvit s ním - oni (nebo ono) nepochybně ani nevěděli (nebo nevědělo), že vůbec existuje něco jako člověk, natož pak že existuje právě on. Nedokázal však určit, zda to stvoření (nebo ta stvoření) jednoduše jen myslí, či snad zda ve své samotě mluví k sobě - nebo zda se snaží komunikovat s něčím jiným, než se sebou.
Když o tom pak přemýšlel, sedě na římse před jeskyní, pokoušel se vnést do svého nálezu nějakou logiku, snažil se najít pro přítomnost toho stvoření vysvětlení. A přestože si nemohl žádným vysvětlením být jistý - neměl ve skutečnosti k dispozici naprosto žádná fakta, kterými by své domněnky podepřel - napadla ho myšlenka, že kteréhosi geologicky dávného dne, kdy se nad touto zemí rozprostíralo mělké moře, spadla do moře vesmírná loď a zabořila se hluboko do bahna, které v dalších tisíciletích ztvrdlo ve vápenec. Tak zůstala loď chycená v pasti a zůstala v ní až do

dneška. Uvědomil si, že jeho zdůvodnění má vady - například tlak při vytvrzování kamene musel být tak nesmírný, že by rozdrtil a rozmáčkl každou loď, pokud by nebyla zhotovená z materiálu, který vysoce překračuje možnosti lidské techniky.
Nehoda, přemítal, nebo způsob, jak se ukrýt? Náhodné uvíznutí nebo plán? Neměl, jak to zjistit.
Vydrápal se po svahu a konečně dosáhl místa, odkud bylo jasně vidět, že strom byl skutečně poražen lidmi. Spadl směrem dolů po svahu, a než se zastavil s větvemi zaklesnutými o kmeny stromů, jež zpomalily jeho pohyb, sklouzl o nějakých třicet stop. Pařez byl syrový a bělost dřeva na řezné ploše svítila do šedi dne. Na straně kmene odvrácené od svahu někdo vysekal hluboký zásek a pak strom podřízl pilou. Po stranách kmene ležely hromádky nahnědlých pilin. Pila pro dva muže, napadlo ho.
Skácení toho stromu nedávalo smysl. Strom nemel žádnou cenu a kromě přístupu k jeskyni nesloužil žádnému zvláštnímu účelu. Věděl snad někdo, napadlo ho, že po stromě lezl do jeskyně, a podřízl jej z pouhé zášti? Nebo snad někdo něco v jeskyni ukryl a pak strom podřízl, aby se k tomu nikdo nemohl dostat?
Ale kdo by vůči němu choval takovou nenávist, aby vycházel za větrné noci a riskoval život při kácení stromu ve světle lampy?

Ben Adams? Benovi vadilo, že mu Daniels nedovolil lovit na svých pozemcích, ale to přece není dostatečný důvod pro tak pracnou schválnost.
Pravděpodobnější se zdála druhá možnost - že důvodem ke zničení stromu je něco, co je v jeskyni ukryto - ačkoliv samotné skácení stromu muselo působit jako signál, že toto místo je nějak zvláštní.
Daniels zmateně stál a vrtěl hlavou. Pak ho napadlo, jak by si své domněnky mohl potvrdit. Den sotva začal a on neměl nic jiného na práci.
Začal šplhat po svahu směrem ke své stodole, aby si přinesl nějaké lano.

IV.

V jeskyni nebylo nic. Byla přesně v takovém stavu, v jakém bývala dřív. Jen do vzdálených koutů navál průvan pár podzimních listů. A ze skalního stropu se odlouply kousky zvětralého kamene, droboučké důkazy nekonečného procesu eroze, který jeskyni vytvořil a za několik tisíc let ji možná opět vyhladí.
Daniels stál na úzké římse před jeskyní a hleděl do údolí. Překvapovala ho změna výhledu, která vznikla poražením stromu. Úhly pohledu se zdály jaksi jiné a samotné úbočí vypadalo jako změněné. S leknutím důkladně prozkoumal svah a nakonec se upokojil, že jiný je skutečně jenom způsob, kterým jej vidí. Byly vidět i stromy a obrysy, které byly dříve zakryté.
Jeho lano viselo z převislého průčelí útesu, které tvořilo strop jeskyně. Mime se pohupovalo ve větru a Daniels si při pohledu na ně připomněl, že toho dne zrána žádný vítr necítil. Nyní však začalo povívat od západu. Pod Danielsem se hýbaly vrcholky stromů.
Od rybníka v údolí řeky přilétl klín divokých kachen, přehnal se jako šíp nad korunami stromů, vykroužil dlouhý oblouk k vrcholu kopce a plavně se nad ním zatočil zpět k řece. Díval se za nimi, dokud nezmizely pod stromy, jež lemovaly břehy řeky.
Byl čas jít. Zdržovat se tu déle nemělo smysl. Byla to od začátku bláznivá výprava; mýlil se, když se nechal ovládnout myšlenkou, že by v jeskyni mohlo být něco ukryto.
Obrátil se zpátky k lanu, ale to bylo pryč.
Chvilku zůstal hloupě zírat na místo na průčelí skály, kde předtím lano viselo a houpalo se ve větru. Pak se dal do hledání nějaké stopy po něm, třebaže tu nebylo mnoho co prohledávat. Lano snad mohlo o kousek sklouznout po okraji skalního převisu, avšak zdálo se neuvěřitelné, že by se posunulo tak daleko, aby mu zmizelo z dohledu.
Lano bylo nové, pevné a on je bezpečně uvázal k dubu na svahu nad útesem, omotal je pevně kolem kmene a zkontroloval uzel, aby se ujistil, že nepovolí.
A teď je lano pryč. V tom musel mít prsty člověk. Někdo procházel kolem, zahlédl lano, klidně je vytáhl a teď se krčí na kopci nad ním a čeká, jak bude zděšený Daniels vyvádět, až zjistí, že neví, kudy kam. Byl to ten druh drsného kanadského žertíku, který by spousta lidí z okolí mohla považovat za ohromně legrační. Bylo samozřejmě třeba si toho nevšímat, zachovat klid a počkat, až vtipálka jeho žertík přestane bavit.
A tak se uvelebil na římse a čekal. Deset minut, odhadoval, nebo nanejvýš patnáct unaví vtipálkovu trpělivost. Pak lano spadne a on se vyšplhá nahoru a půjde domů. Podle toho, kdo to je, ho může vzít i s sebou, nalít mu sklenku a oba se posadí v kuchyni a budou se tomu spolu smát.
Zjistil, že se choulí před větrem, který se zdál být ostřejší, než když si jej všiml poprvé. Měnil se ze západního v severní a to nebylo dobré.
Jak tam seděl na římse, všiml si kapiček vlhkosti, které se mu usazovaly na rukávu bundy - nebyl to déšť, ale srážející se mlha. Jestli teplota poklesne, může se počasí pěkně zkazit.
Čekal, choulil se a snažil se zachytit nějaký cizí zvuk - šustění kroků v listí, prasknutí zlomené větvičky - který by prozradil něčí přítomnost na vrcholu skály. Ale nezaslechl vůbec nic. Den byl tichý. Dokonce i větve stromů pod jeho hradem se kolébaly ve větru bez obvyklého skřípění a sténání.
Patnáct minut už určitě uplynulo a shora se neozývalo nic. Vítr ještě o něco zesílil, a když Daniels natočil hlavu na jednu stranu, aby se pokusil vzhlédnout vzhůru, cítil na tváři měkký van větrem unášené mlhy.
Už nedokázal zticha čekat, až vtipálek ztratí trpělivost. V náhlém návalu paniky pocítil, že mu utíká čas.
"Hej, vy tam nahoře..." vykřikl.

Čekal, ale nepřišla žádná odpověď.
Zahulákal znovu, tentokrát hlasitěji.
Od skalní stěny naproti jeskyni se obvykle odrážela ozvěna. Dnes však žádnou ozvěnu slyšet nebylo a jeho křik se zdál být tlumený, jako by kolem něj toto divoké místo vztyčilo jakousi bariéru.
Znovu vykřikl a mlžný svět pohltil jeho hlas.
Ozval se syčivý zvuk. Daniels postřehl, že jej působí drobné ledové broky, řítící se větvemi stromů. Od jednoho vydechnutí k druhému se mlha změnila v led.
Přecházel sem a tam po římse před jeskyní, dlouhé nanejvýš dvacet stop, a hledal nějakou možnost úniku. Římsa čněla do prostoru a pak se lomila kolmo dolů. Shora podél ní spadal strmý výběžek skály. Byl v pěkné pasti.
Vrátil se do jeskyně a skrčil se v ní. Zde byl chráněn před větrem a přes vzrůstající paniku měl jistý pocit pohodlí. V jeskyni ještě nebyla zima. Ale teplota klesala, a to dost prudce, jinak by se mlha nezměnila v led. Měl na sobě jenom lehkou bundu a nemohl si rozdělat oheň. Nekouřil a nikdy s sebou nenosil zápalky.
Poprvé si uvědomil skutečnou vážnost své situace. Než si někdo všimne, že zmizel, mohou uběhnout celé dny. Měl jen málo návštěv a nikdo si ho příliš nevšímal. A i kdyby si někdo všiml jeho nepřítomnosti a kdyby po něm vyhlásili pátrání, jakou má naději, že ho najdou? Koho napadne se podívat do této jeskyně? Přemítal, jak dlouho může přežít člověk v chladu a o hladu.
A co bude s jeho dobytkem, když se odsud nedostane, a to brzy? Krávy se rozběhnou z pastvy domů, budou hledat úkryt před vánicí a nebude tam nikdo, kdo by je pustil do chléva. Když je nikdo den nebo dva nepodojí, budou je mučit nateklá vemena. Vepře a drůbež nikdo nenakrmí. Člověk nemá právo, napadlo ho, pouštět se do takovéhoto dobrodružství, když na něm závisí tolik živých tvorů.
Zalezl hlouběji do jeskyně, natáhl se na břicho, vtiskl se do nejzazšího kouta a položil ucho na kámen.
Stvoření tam dosud bylo - samozřejmě. Bylo v ještě jistější pasti než on, zadržováno snad několika stovkami stop pevné skály, která nad ním během mnoha miliónů let vznikla.
Znovu vzpomínalo. V jeho mysli se objevovalo jiné místo, a třebaže část tohoto toku vzpomínek byla rozmazaná a rozvlněná, zbytek byl naprosto jasný. Rozlehlá tmavá kamenná rovina, jediná obrovská kamenná tabule, která se táhla až ke vzdálenému obzoru, a nad tím vzdáleným obzorem vycházelo načervenalé slunce. Proti velké červené kouli vycházejícího slunce se pak matně rýsovala jakási struktura - jakási nepravidelnost obzoru, která dávala tušit, že se tam něco nachází. Možná hrad nebo město nebo velká skála - bylo obtížné rozeznat, co to je, nebo zda tam vůbec něco je.
Domov? Představovala ta černá kamenná plocha kosmoport na dávné domovské planetě? Nebo to je jenom místo, které ono stvoření navštívilo, než se octlo na Zemi? Místo možná tak fantastické, že mu utkvělo v paměti?
Do vzpomínky se mísily i další představy, které mohly představovat osobnosti, formy života, pachy, chutě. Přestože Daniels věděl, že se může mýlit, když tomu uvězněnému stvoření přisuzuje lidské smyslové vjemy, byly lidské vjemy jediné, které znal.
Když nyní naslouchal té vzpomínce na onu černou kamennou rovinu a vycházející slunce, Daniels udělal něco, o co se dosud nikdy nepokusil. Pokusil se k tomu lapenému stvoření mluvit, pokusil se dát mu najevo, že je někdo slyšel, že není tak osamělé a izolované, jak si o sobě snad mohlo myslet.
Nemluvil k němu řečí - to by nemělo žádný smysl. Tolika stopami kamene žádný zvuk nepronikne. Mluvil k němu svými myšlenkami.
Hej, ty tam dole, promlouval. Jsem tvůj přítel. Dlouho jsem ti naslouchal a doufám, že i ty mě uslyšíš. Pokud ano, popovídejme si spolu. Dovol mi, abych ti dal vedet o sobě a o světě, ve kterém žiju, a ty mi povíš o sobě a o světě, ve kterém jsi žilo, a o tom, jak ses dostalo tam, kde jsi, a jestli pro tebe mohu něco udělat; jestli ti mohu nějak pomoci.
Řekl jen tolika nic víc. Pak zůstal ležet s uchem přitištěným k tvrdé podlaze jeskyně a poslouchal, aby zjistil, zda ho stvoření uslyšelo. Avšak stvoření ho zjevně neslyšelo, anebo slyšelo, ale ignorovalo ho jako něco, co nestojí za pozornost. Dál myslelo na to místo, kde matně červené slunce vycházelo nad obzor.
Věděl, že od něj bylo bláznivé a snad i troufalé pokoušet se k tomu stvoření mluvit. Odplazil se z nejzazšího kouta jeskyně a dolezl až do míst, kde se mohl pohybovat v dřepu.
Bouře zesílila. K ledu přibyl sníh a teplota klesla. Římsa před jeskyní se pokryla vrstvičkou kluzkého ledu. Kdyby se na ni pokusil vstoupit, zřítil by se z útesu dolů.
Vítr fičel ostřeji. Větve stromů se zmítaly a po svahu se spolu se sněhem a ledem hnala i smršť opadaného listí.
Z místa, na kterém se krčil, mohl vidět nejvyšší větve shluku bříz, které rostly na pahrbku těsně pod místem, kde býval poražený strom. A zdálo se mu, že tyto větve se zmítají mnohem divočeji, než by se dalo přičítat větru. Daniels po čtyřech přilezl k východu a natáhl krk, aby se podíval k úpatí skály.
Nejenom že se zmítaly nejvyšší větve, ale vypadalo to, že je v pohybu celý shluk; že se třese, jako by se jej jakási neviditelná ruka snažila vytrhnout z půdy. Ale ještě než tohle Daniels domyslel, spatřil, že se sama země hýbá, že se zdvíhá a vybouluje. Po svahu se dolů kutálela sprška štěrku a jiného uvolněného materiálu.
Daniels tomu zděšeně, avšak fascinovaně přihlížel.
Je snad svědkem nějakého zázračně urychleného geologického procesu? napadlo ho. Snažil se přijít na to, jaký druh procesu by to přesně mohl být. Pahrbek stále rostl a od středu se trhal. Po svahu dolů se nyní kutálela záplava hlíny a kamení a zanechávala v běli napadaného sněhu hnědou stopu. Shluk bříz se vyvrátil a sklouzl se svahu a na místě, kde stál, se objevil obrys postavy.
Ta postava nebyla pevná, nýbrž mlhavá, jako by někdo naškrábal z nebe trochu hvězdného prachu a uhnětl z něj proměnlivou, neuhlazenou figuru, která nezaujímala žádný definitivní tvař, která se neustále měnila a přelévala, třebaže neztrácela úplně podobnost s tvarem, do kterého mohla být kdysi zformována. Vypadala tak, jak by mohlo vypadat volné nakupení atomů, kdyby atomy bylo možno vidět. Lehce jiskřila na pozadí šedé oblohy a navzdory zdánlivé

nehmotnosti očividně měla nějakou sílu - neboť se dál protlačovala ven z rozrytého pahrbku, až se z něj nakonec uvolnila.
Když byla volná, vznesla se k římse.
Daniels kupodivu necítil strach, jenom velkou zvědavost. Pokusil se v duchu hádat, co je ta vznášející se postava vlastně zač, ale nemohl to vědět jistě.
Když se to dostalo na úroveň římsy a zlehka se to pohybovalo k ní, stáhl se hlouběji do jeskyně. Postava připlula o několik stop blíž a usadila se na římse - buď se usadila na ní, nebo se vznášela těsně nad ní.
Ty jsi mluvil, řekla ta jiskřivá postava Danielsovi.
Nebyla to ve skutečnosti otázka ani konstatování a ve skutečnosti to ani nebyla řeč. Znělo to přesně jako hovor, který Daniels slyšel, když naslouchal hvězdám.
Mluvil jsi s ním, pokračovala ta postava, jako bys byl přítel (ačkoliv to slovo neznamenalo "přítel", nýbrž cosi úplně jiného, cosi teplého a přátelského). Nabídl jsi mu pomoc. Existuje nějaký způsob, jak bys mohl pomoci?
Alespoň tato otázka byla dost jasná.
"Nevím," přiznal Daniels. "V tomto okamžiku žádný takový způsob neexistuje. Ale za sto let možná bude - slyšíš mě? Chápeš, co ti říkám?"
Říkáš, že pomoc může přijít, pravilo stvoření, ale až za nějaký čas. Jak velký je ten čas?
"Sto let," zopakoval Daniels. "Až planeta stokrát oběhne kolem hvězdy."
Stokrát? otázalo se stvoření.
Daniels zvedl obě ruce a roztáhl prsty. "Vidíš moje prsty? Ty výrůstky na koncích rukou?"
Vidět? otázalo se stvoření.
"Vnímat je. Spočítat je."
Ano, mohu je spočítat.
"Těch je deset," vysvětloval Daniels. "A desetkrát tolik je sto."
To není velký časový úsek, pravilo stvoření. Jaký druh pomoci může přijít potom?
"Znáš genetiku? To, jak vzniká živý tvor, jak ví, jakým druhem tvora se má stát, jak roste, jak ví, jak má růst a co z něj má vzniknout. Aminokyseliny, které tvoří ribonukleové kyseliny, jež v sobě nesou informace o druhu buněk, z nichž se ten tvor skládá, a o jejich funkcích."
Neznám tvoje termíny, řeklo stvoření, ale rozumím. Ty to tedy znáš? Nejsi tedy nevzdělaný divoký tvor, jako ten život, který pouze stojí na místě, nebo jako ti ostatní tvorové, kteří se zahrabávají do země, šplhají na stojící životní formy a pobíhají po zemi.
Neznělo to ovšem takto. Byla v tom jakási slova - či významy, které vzbuzovaly pocit slov - ale právě tak v tom byly obrazy stromů, myší a jejich děr, veverek, králíků, panáčkujících svišťů a běžící lišky.
"Neznám to já," upřesňoval Daniels, "ale jiní z mého druhu. Já o tom vím jenom málo. Jsou jiní, kteří studiem toho tráví všechen svůj čas."
Jeho společník setrvával na římse a už nic neřekl. Za ním se zmítaly ve větru stromy a vířivě se snášel sníh. Daniels se choulil v zadní části jeskyně, třásl se zimou a přemítal, zda by ta věc na římse mohla být halucinace.
Avšak když o tom přemýšlel, ta věc začala znovu mluvit, třebaže tentokrát se zdálo, že nemluví k němu. Mluvila spíš tak, jak mluvilo to stvoření ve skále, když vzpomínalo. Ta komunikace nejspíš nebyla určeno pro něj, ale Daniels neměl, jak se ubránit jejímu vnímání. Vědomí, které se linulo z toho stvoření, zasáhlo jeho mysl, celou ji zaplnilo a přehlušilo všechno ostatní, takže to bylo, jako by vzpomínal on a ne ta druhá bytost.

V.

Na počátku byl prostor - nekonečný, neohraničený prostor, tak vzdálený od všeho, tak drsný, tak chladný, tak nezúčastněný, že ochromoval mysl, ani ne tak strachem nebo pocitem osamění, jako spíš poznáním, že v poměru k této věčnosti vesmíru byl význam té věcičky, kterou byl on sám, redukován na tak nepatrnou hodnotu, že se nedala změřit žádným měřidlem. Tak daleko od domova, tak ztracený, tak dezorientovaný - a přesto ne úplně dezorientovaný, protože tu existovala stopa, náznak či tušení, vědomí, které se nedá vyjádřit ani pochopit, ba ani vytušit v lidském kontextu; stopa, náznak či tušení, které, byť nevýrazně a beznadějně vyznačovalo cestu, jíž něco jiného podniklo v jakémsi jiném čase. A bezmyšlenkovité odhodlání, nepolevující oddanost, prvotní nutkání, které ho na tu nezřetelnou, matnou stopu navedly, aby ji sledoval kamkoliv, kam by mohla vést, třeba i na konec prostoru nebo času nebo obou zároveň, a nikdy ji neztratil, ani neopustil, ani se nespletl, dokud ta stopa nedosáhne svého konce nebo nebude odváta jako větrem čímsi, co by snad mohlo vát prázdným vesmírem.
V tom vztahu je něco, řekl si Daniels, co je přes vší svou cizost důvěrně známé, činitel, který by se mohl propůjčit k překladu do lidských výrazů a tím utvořit spojovací článek mezi tímto vzpomínajícím cizím vědomím a jeho lidskou myslí.
Prázdnota, ticho a chladná nezúčastněnost pokračovaly dál a dál a dál a zdálo se, že tomu není konce. Avšak dospěl k pochopení, že to musí skončit a že ten konec leží zde, v této spleti kopců nad prastarou řekou. A po téměř nekonečné době temnoty a prázdnoty přichází další téměř nekonečná doba na dosaženém konci cesty, čas trpělivého čekání.
Mluvil jsi o pomoci, oslovilo ho stvoření. Proč bys pomáhal? Neznáš to stvoření. Proč bys mu měl chtít pomáhat?
"Je to živé," odpověděl Daniels. "Je to živé a já jsem také živý. Nestačí to snad?"
Nevím, řeklo stvoření.
"Já si myslím, že ano," prohlásil Daniels.
A jak bys mohl pomoci?

"Říkal jsem ti o té záležitosti s genetikou. Nevím, jestli dokážu vysvětlit..."
Mám výrazy z tvého vědomí, přerušilo ho stvoření. Genetický kód.
"A to stvoření tam dole pod skálou, to které hlídáš, by..."
Nehlídám, opravilo ho stvoření. To, na které čekám.
"Budeš čekat dlouho."
Jsem přizpůsobené k čekání. Čekalo jsem dlouho. Mohu čekat ještě déle.
"Jednou," pravil Daniels, "tu skálu rozdrolí eroze. Ale nemusíš čekat tak dlouho. Zná to druhé stvoření svůj genetický kód?"
Zná, přitakalo stvoření. Ví toho mnohem víc než já.
"Ale já myslím celý," upozornil Daniels. "Do poslední vazby, do poslední složky, sekvence všech těch miliard..."
Zná jej, přerušilo ho stvoření. Porozumět sobě je základní nezbytnost všeho života.
"A bylo by ochotné - chtělo by - nám tu informaci předat, poskytnout nám svůj genetický kód?"
Jsi troufalý, odvětilo to jiskřící stvoření (ačkoliv to slovo bylo tvrdší než "troufalý"). To je informace, kterou žádný tvor nikomu jinému neposkytuje. To je neslušné a nemravné (zde opět ta slova neznamenala přesně "neslušné" a "nemravné"). Představuje to úplné vydání sebe sama do rukou druhého. Je to naprostá a neúčelná kapitulace.
"To není kapitulace," odporoval Daniels. "Je to cesta k útěku z jeho vězení. Za nějaký čas, za oněch sto let, o kterých jsem ti říkal, budou lidé mé rasy moci vzít ten genetický kód a zkonstruovat jiné stvoření, přesně stejné jako to první. Zkopírovat je s naprostou přesností."
Ale ono nadále zůstane uzavřené v kameni.
"Jenom jedno z obou stvoření. To původní. Originál může počkat, až skála zvětrá. Ale to druhé, jeho kopie, může zase žít."
A co když, napadlo Danielse, si to stvoření ve skále nepřeje záchranu? Co když se pod tu kamennou hmotu uchýlilo záměrně? Co když prostě hledalo ochranu a útočiště? Možná, že kdyby chtělo, mohlo by se dostat ven stejně snadno jako to druhé stvoření, to, které vystoupilo z pahrbku.
Ne, nemůže, řeklo to stvoření usazené na římse. Já jsem bylo neopatrné. Zatímco jsem čekalo, usnulo jsem a spalo jsem příliš dlouho.
A musel to být dlouhý spánek, řekl si v duchu Daniels. Tak dlouhý, že se nad stvořením po nepatrných částečkách nakupila hlína, do té se zabořily kameny, které od skály oddrolil mráz, a vyrašil zde březový hájek, jehož stromy vyrostly do výšky třiceti stop. Tady byl rozdíl v časovém měřítku, který nedokázal pochopit.
Ale něco z toho ostatního cítil - oddanou věrnost a na nic se neohlížející trpělivost toho stvoření, které šlo po stopě druhého stvoření velkou dálku mezi hvězdami. Věděl, že má pravdu, protože mysl oné věci, onoho oddaného hvězdného psa, usazeného nyní na skalní římse, do něj vešla a napojila se na jeho mysl a obě mysli se přes své odlišnosti na okamžik spojily v jednu, jako by tento pes z vesmíru poprvé za dobu, jež se musela počítat na milióny let, potkal bytost, která dokázala pochopit jeho povinnost a jeho cíl.
"Mohli bychom se je pokusit vykopat," řekl Daniels. "Už jsem na to samozřejmě myslel, ale bál jsem se, že bychom je přitom mohli zranit. A bylo by obtížné někoho přesvědčit..."
Ne, odvětilo to stvoření, kopání není k ničemu. Je toho mnoho, co nechápeš. Ale ten druhý návrh, který jsi předložil, je dobrý. Říkáš, že nemáte z genetiky dost znalostí na to, abyste takovou akci mohli podniknout hned. Už jsi o tom mluvil s ostatními tvého druhu?
"S jedním jsem mluvil," přikývl Daniels, "ale už mě nevyslechne. Měl za to, že jsem blázen. Nicméně to nejspíš nebyl zrovna ten člověk, se kterým bych měl mluvit. Časem si mohu promluvit i s jinými, ale ne hned teď. Bez ohledu na to, jak moc bych chtěl, nemohu. Protože by se mi vysmáli a já bych ten výsměch nevydržel. Ale za sto let nebo o něco méně bych..."
Jenže ty nebudeš existovat sto let, pravil věrný pes. Jste druh, který má krátký život. Což může vysvětlovat váš prudký vzestup. Všechen život zde žije krátce, a to evoluci poskytuje příležitost vytvořit inteligenci. Když jsem sem přišlo, našlo jsem tu jenom nemyslící tvory.
"Máš pravdu," přiznal Daniels. "Nemohu žít sto let. Ani od samého zrození nemohu žít sto let a dnes mám už více než polovinu života za sebou. Možná i o mnoho více než polovinu. Protože jestli se nedostanu z téhle jeskyně, budu mrtvý už za pár dní."
Natáhni ruku, řekl jiskřící tvor. Natáhni ruku a dotkni se mé, bytosti.
Daniels zvolna vztáhl ruku. Ruka prošla jiskrami a světlem, aniž narazila na nějakou hmotu - jako by se pohybovala pouhým vzduchem.
Vidíš, pravilo stvoření, nemohu ti pomoci. Naše energie spolu nemohou žádným způsobem reagovat. Je mi líto, příteli.
(Ten výraz neznamenal přesně "přítel", ale byl dost dobrý a Daniels si pomyslel, že může znamenat o mnoho víc než "přítel".)
"Mně také," povzdechl si Daniels. "Rád bych zůstal naživu."
Padlo mezi ně ticho, měkké zadumané ticho zasněženého odpoledne, které s nimi sdílely jenom stromy, skála a ten ukrytý život.
Tohle setkání s bytostí z jiného světa nebylo k ničemu, řekl si Daniels. Pokud se nedostane z téhle římsy, nemůže nic udělat. Ačkoliv, proč by se měl tolik soustředit na záchranu toho stvoření ve skále, kterému nedokáže porozumět? Určitě je pro něj důležitější, jestli zůstane naživu on sám, než jestli jeho smrt bude znamenat konec všech nadějí na pomoc uvězněnému mimozemšťanovi.
"Ale možná to přece jen k něčemu bude," řekl jiskřícímu stvoření. "Teď, když víš..."
Moje vědění, odpověděla bytost, nebude mít žádný účinek. Existují jiné bytosti z hvězd, které by mohly mít dost

znalostí, ale i kdybych se na ně obrátilo, nebudou mi věnovat pozornost. Moje postavení je příliš nízké, než abych hovořilo s významnějšími. Mojí jedinou nadějí jsou lidé tvého druhu, a pokud se nemýlím, dokonce jenom ty sám. Neboť jsem zachytilo náznak myšlenky, že jsi jediný, kdo to skutečně chápe. Nikdo jiný z tvé rasy si mě ani neuvědomí.
Daniels přikývl. Byla to naprostá pravda. Neexistují žádní jiní lidé, jejichž mozek by byl poškozen tak šťastným způsobem, aby získali schopnosti, kterými vládl on. On sám byl jedinou nadějí pro to stvoření ve skále a to ještě nadějí pranepatrnou, protože aby k něčemu byla, musí najít někoho, kdo ho vyslechne a uvěří mu.
A kdyby se ti podařilo přežít současnou krizi, pravil vesmírný pes, mohl bych poskytnout jisté energie a technologie dostatečné k tomu, aby se ten projekt dal uskutečnit.
"Třeba někdo půjde kolem," řekl Daniels. "Když tu a tam zakřičím, možná mě uslyší."
Dal se do občasného křiku, ale nedostalo se mu žádné odpovědi. Jeho volání přehlušovala bouře a věděl, že je nepravděpodobné, že by někdo v takovém nečase pobíhal venku. Všichni budou zalezlí v bezpečí u ohně.
Když se Daniels zhroutil nazpět, aby si odpočinul, jiskřící stvoření stále ještě spočívalo na římse. Nabylo neurčitého tvaru, který velice připomínal vánoční stromek, nakřivo zapíchnutý do sněhu.
Daniels se přesvědčoval, že nesmí spát. Musí zavřít oči jenom na vteřinku a pak je násilím otevřít - nesmí je nechat zavřené, protože pak by usnul. Měl by tlouci rukama křížem přes hrudník, aby se zahřál - ale ruce byly těžké a nechtěly se hýbat.
Cítil, jak se sesouvá na dno jeskyně, a bojoval sám se sebou, aby se donutil vstát. Ale jeho vůle bojovat byla slabá a skála byla pohodlná. Tak pohodlná, pomyslel si, že si může dovolit krátký odpočinek. A zvláštní na tom bylo, že dno jeskyně se změnilo v bláto a vodu, začalo svítit slunce a jemu se zdálo, že je mu zase teplo.
S trhnutím se probral a spatřil, že stojí uprostřed rozlehlé plochy vody, která mu sahá sotva po kotníky, a pod nohama má černý sliz.

* * *

Nebyla tam žádná jeskyně ani žádná hora, ve které by se nějaká jeskyně mohla nacházet. Byla tam prostě jenom ta širá vodní hladina a ani ne třicet stop za ním plochý bahnitý břeh malého ostrůvku - blátivého a kamenitého ostrůvku se skvrnami nezdravé zeleni lpícími na kamenech.
Věděl, že se nachází v jiném čase, ale ne na jiném místě. Vždycky, když se přesunul v čase, octl se v přesně stejném bodu na povrchu země, na kterém stál, když ta změna nastala.
A opět se podivil, jako už mnohokrát předtím, jaký zvláštní mechanismus ho to fyzicky přenáší v prostoru, takže když je přepraven do jiného času, než je jeho vlastní, neoctne se pohřbený pod dvaceti stopami skály nebo hlíny, nebo naopak ve vzduchu dvacet stop nad povrchem.
Nyní mu však bylo také jasné, že nemá na přemýšlení nebo údiv čas. Díky podivnému obratu událostí už není v jeskyni a bude jen rozumné vzdálit se z místa, kde právě stojí, tak rychle, jak jen může. Kdyby zůstal stát na místě, mohl by se neočekávaně přesunout zpátky a octnout se opět schoulený v jeskyni.
Neohrabaně se otočil, protože se mu nohy bořily do bahnitého dna, a vyrazil ke břehu. Šlo se mu těžko, ale podařilo se mu to. Přešel slizem pokrytý pruh plochého, blátivého břehu, až se dostal k roztroušeným kamenům a mohl se posadit k odpočinku.
Dýchalo se mu špatně. Zhluboka do plic nasával vzduch, který měl nezvyklou příchuť.
Seděl na kameni, lapal po dechu a rozhlížel se po hladině, která zářila pod vysoko stojícím horkým sluncem. V dálce postřehl dlouhou, nahrbenou vlnu a pozoroval, jak se blíží. Když dosáhla břehu, vyšplouchla po mírném bahnitém svahu až téměř k jeho nohám. V dálce se na třpitivém povrchu tvořila další vlna.
Všiml si, že vodní plocha je větší, než si zprvu představoval. Také to bylo při jeho výletech do minulosti vůbec poprvé, kdy se dostal k nějaké rozlehlé vodní ploše. Předtím se vždycky octl na souši, jejíž hlavní obrysy se daly rozeznat - a horami vždycky protékaly řeky.
Zde se nedalo rozeznat nic. Bylo to naprosto odlišné místo a nebylo pochyb, že se promítl časem dál, než kdy předtím - do doby jakéhosi celosvětového oceánu, snad do doby, kdy se v atmosféře vyskytovalo méně kyslíku, než kolik ho bude v příštích eónech. Napadlo ho, že je nesmírně blízko hranici, za níž už je život pro tvora, jako je on sám, nemožný. Zde byl zjevně ještě dostatek kyslíku, třebaže člověk musel pumpovat do plic víc vzduchu než normálně. Jít zpátky ještě o milión let, obsah kyslíku může klesnout natolik, že už jej bude málo. Ještě o něco nazpět a nebude tu vůbec žádný kyslík.
Jak se rozhlížel po břehu, viděl, jak se sem a tam hemží drobní tvorové a hledají úkryt v pěnou pokrytých hromádkách nánosu nebo zajíždějí do maličkých děr. Položil ruku na kámen, na kterém seděl, a jemně přetřel zelenou skvrnu. Zůstala mu lpět na ruce a umazala mu dlaň slizovitou, želatinovitou hmotou, která vyvolávala pocit nechuti a nečistoty.
Zde je tedy první život, který sídlí na pevnině - tvorečkové, kteří se ještě drží okraje vod, bojící se a nevybavení vzdálit se příliš daleko od boků této mokré a laskavé matky, která hýčkala život od samého počátku. I rostliny se ještě drží blízko u moře a existují snad pouze na povrchu kamenů tak blízko u břehu, aby na ně dosáhla občasná sprška příboje.
Daniels si uvědomil, že už nemusí tolik lapat po dechu. Prodírat se bahnem ke kamenitému povrchu byla v kyslíkem chudém ovzduší vyčerpávající dřina. Ale když seděl v klidu na kameni, cítil se dobře.
Nyní, když mu přestala v hlavě bušit krev, si uvědomil okolní ticho. Bylo slyšet jediný zvuk - tiché šplouchání vody na blátivém břehu, osamocený projev, který ticho spíše prohluboval, než rušil.
Uvědomil si, že nikdy v životě dosud neslyšel tak málo zvuku. V těch ostatních světech, které poznal, neexistoval jen jeden, ale mnoho různých zvuků, dokonce i za těch nejklidnějších dní. Avšak zde nebylo nic, co by nějaký zvuk vydávalo - žádné stromy, žádný hmyz, zádní ptáci - jenom voda, táhnoucí se až ke vzdálenému obzoru, a jasné slunce

na obloze.
Poprvé za mnoho měsíců se ho opět zmocnil ten pocit nemístnosti, nepatřičnosti, pocit, že je někde, kde není vítán a kde nemá právo být, že je vetřelcem ve světě, který vybočuje z mezí nejen pro něj, nýbrž pro cokoliv, co je složitější nebo inteligentnější, než ti drobní tvorové na břehu.
Seděl pod cizím sluncem, obklopen cizí vodou, pozoroval tvorečky, kteří teprve za mnoho eónů vyspějí v tvory, jakým je on sám, a snažil se k těm hemživcům pocítit nějakou příbuzenskou náklonnost. Ale nedokázal pocítit žádnou.
A náhle do tohoto místa o jediném zvuku proniklo hučení, tiché, ale zřetelné a sílící, opírající se do vody a bušící do malého ostrůvku - zvuk z nebe.
Daniels vyskočil na nohy, vzhlédl. Klesala k němu loď. Ne však loď pevného tvaru, nýbrž, jak se zdálo, deformovaná věc, vyhlížející, jako by k sobě bylo nazdařbůh připlácnuto mnoho ploch světla (pokud taková věc, jako je plocha světla, může existovat).
Vydávala hučení, které rezonovalo v ovzduší, a světelné plochy stále měnily tvar nebo polohu, takže loď v žádných dvou okamžicích hevyhlížela stejně.
Zpočátku klesala rychle, avšak nyní svůj sestup těžkopádně a rozvážně zpomalovala a mířila přímo k ostrůvku.
Daniels se přistihl, že se krčí, neschopný odtrhnout oči i ostatní smysly od té masy světla a hromu, která přicházela z nebe.
Moře, bahno i kameny, ba dokonce i samo světlo slunce se třpytily v záblescích, jež vydávaly měnící se plochy světla.
Velká loď se zastavila nejvýš padesát stop nad vodou, zůstala viset ve vzduchu a vypadla z ní jasná věc. Předmět dopadl do vody, ale nezmizel pod ní, spočinul na mělkém, bahnitém dně moře tak, že z něj nad hladinu vyčnívalo o něco méně než polovina. Měl kulovitý tvar; jasná svítící koule, do níž pleskala voda. I v ohlušujícím dunění lodi si Daniels představoval, že slyší její šplouchání.
Pak nad tím prázdným světem promluvil hlas, vážný a neosobní - třebaže to nemohl být hlas, protože každý hlas by byl příliš slabý, než aby jej bylo slyšet. Ale byla tu slova a nebylo pochyb o tom, co říkala:
Podle rozsudku tedy zůstáváš vypovězen a opuštěn na této neúrodné planetě, kde, jak nejzbožněji doufáme, najdeš čas a příležitost rozvážit si své hříchy a zejména pak hřích (následovala slova a pojmy, kterým Daniels nerozuměl a slyšel je jenom jako změť zvuků - avšak jejich zvuk nebo něco v něm ho zároveň naplnilo odporem a hnusem, jaký dosud nepoznal). Je politováníhodné, že nepodléháš smrti, protože, ač bychom si kvůli rozsudku smrti mohli sami sebe ošklivit, bylo by laskavější tvou existenci ukončit a posloužilo by to lépe našemu cíli, kterým je vyloučit jakoukoliv možnost tvého opětovného kontaktu s jakýmkoliv druhem života. Můžeme pouze doufat, že tato do map nezanesená planeta zde, za nejzazší dráhou galaktického styku, našemu cíli poslouží. A naléháme na tebe, abys provedl sebezpytování v případě, že v nějakém neodhadnutelném čase budeš z nevědomosti nebo zlého úmyslu osvobozen, a mohl tak pokračovat ve své existenci, aniž by tě stihl stejný osud, nebo aniž by sis takový znovu zasloužil. A nyní podle našeho zákona smíš pronést závěrečná slova podle vlastního přání.
Hlas utichl a za chvilku se ozval druhý. A třebaže jednotlivé výrazy byly složitější, než Daniels dokázal pochopit, celkový význam idiomu se do lidské řeči dal přeložit snadno.
Jděte se vycpat, řeklo to.
Hučení zesílilo a loď se vydala přímo vzhůru k obloze. Daniels ji sledoval, dokud hřmění neodumřelo a loď sama se nezměnila v zanikající mihotavý bod v modři.
Vztyčil se ze svého podřepu a zůstal stát vzpřímeně, chvěl se a pociťoval slabost. Zatápal za sebou po kameni, našel jej a znovu se posadil.
Opět jediným zvukem zůstávalo pleskání vody o břeh. Slunce planulo z oblohy a jeho odlesky se na kouli třpytily a Daniels si uvědomil, že zase lapá po dechu.
Tam v té mělké vodě na bahnitém svažitém dně, stoupajícím směrem k ostrůvku, nepochybně leželo stvoření, které později nalezl uvězněné ve skále. Jak je možné, že byl přenesen přes stovky miliónů let právě do té jediné mikrosekundy času, která obsahovala odpověď na všechny jeho otázky ohledně té inteligence pohřbené pod vápencem? To nemohla být pouhá náhoda, protože by to byla náhoda příliš vysokého řádu, než aby k nikdy mohlo dojít. Byl snad svědkem činnosti nějakého psychického výstražného systému, určeného k zastrašení jakékoliv budoucí inteligence, kterou by mohla svádět myšlenka na osvobození této opuštěné a na pustém ostrově vysazené bytosti?
A co to mihotavé stvoření? Mohlo snad v té věci, uvězněné uvnitř koule, existovat nějaké skryté, netušené dobro, kterým by si zasloužila věrnost a oddanost toho stvoření na římse přetrvávající věky? Nabízela se další otázka: Co je dobro a zlo? Kdo to má posoudit?
Mnohem podivnější bylo, co se vlastně stalo uvnitř jeho vlastního pohmožděného mozku, že ho to odeslalo tak neomylně do tohoto okamžiku. A co je účelem takového vedení?
Seděl na kameni a namáhavě dýchal. Moře leželo hladké a rovné pod planoucím sluncem a jediný pohyb, který vykazovalo, byly připlouvající táhlé vlny, lámající se o kouli a o břeh.
Napadlo ho, že by se mohl přebrodit k té kouli, ležící v bahně, a zblízka si ji prohlédnout. Ale v této atmosféře by to byla dlouhá cesta a nechtěl ji riskovat - neboť až zase přeskočí do své přítomnosti, nesmí být nikde v blízkosti jeskyně.
Jakmile pominulo vzrušení a pocit cizoty, stalo se z toho plochého blátivého ostrůvku nudné místo. Nebylo tu nic než obloha, moře a bahnitá pláž; nebylo toho tu mnoho na dívání. Na tomhle místě, přemýšlel, se nikdy nic nedělo, ani se nemělo dít, jakmile loď odletěla a velká událost skončila. Odehrávalo se tu samozřejmě hodně věcí, které se významně projeví v budoucích érách - ale ty se většinou odehrávaly mimo dohled, na dně tohoto mělkého moře. Ti hemživci, napadlo ho, a ten slizovitý povlak na kamení, jsou průkopníci těchto vzdálených dní.
Začal špičkou boty bezmyšlenkovitě čmárat do bláta. Zkoušel hrát sám se sebou piškvorky, ale na botu se mu lepilo tolik bláta, že to bylo brzy nepřehledné.

* * *

A pak místo čmárání do bláta rozhrnoval nohou spadané listí, ztuhlé namrzlou plískanicí a sněhem.
Slunce zmizelo a okolí bylo temné, až na jakási světla v lesích pod ním. Do tváře mu hustě a ostře sněžilo a on se zachvěl. Přitáhl si bundu těsněji a začal si ji zapínat. Takhle by člověk mohl lehce zmrznout, napadlo ho, když se tak rychle jako nyní on přesune z rozpařené bažiny do pronikavého chladu severáku.
Žlutá světla na svahu pod ním zůstávala a nyní zaslechl i lidské hlasy. Co se to děje? Byl si naprosto jistý tím, kde se nachází, asi sto stop nad místem, odkud skála spadala dolů - tam dole by nikdo neměl být; nemělo by tam být žádné světlo.
Zvolna vykročil se svahu dolů a pak zaváhal. Neměl by scházet s kopce - měl by zamířit rovnou domů. Krávy se budou krčit před vánicí u vrat do výběhu se srstí pokrytou ledem a sněhem a budou toužit po teple a bezpečí chléva. Prasata budou hladová a drůbež také. Člověk svému dobytku dluží jistou pozornost.
Ale tam dole někdo je, někdo se svítilnou, téměř na vrcholku skály. Jestli si ti zatracení cvoci nedají pozor, mohou uklouznout a zřítit se sto stop hluboko. Nejspíš lovci mývalů, ačkoliv tohle nebyla vhodná noc k lovu mývalů. Ti jsou všichni zalezlí v doupatech.
Ale ať už je to kdokoliv, měl by Daniels sejít dolů a varovat ho.
Byl na půli cesty ke světlu svítilny, které, jak se ukázalo, přejíždělo po zemi, když tu ji někdo zvedl a podržel ve výši a Daniels poznal tvář člověka, který ji držel.
"Šerife, co tu děláte?"
Ale zmocnil se ho zahanbený pocit, že to ví, že to měl vědět už v okamžiku, kdy zahlédl světlo.
"Kdo je tam?" zeptal se šerif, rychle se otočil a naklonil svítilnu tak, aby vrhala světlo směrem k Danielsovi. "Daniels," zalapal po dechu. "Panebože, člověče, kde jste byl?"
"Jen se tak toulám kolem," řekl Daniels chabě. Bylo mu jasné, že ta odpověď není uspokojivá - ale jak by mohl někomu vykládat, že se právě vrátil z cesty časem?
"Sakra," ulevil si znechuceně šerif. "Hledáme vás. Ben Adams se vylekal, když k vám zašel a vy jste tam nebyl. Ví, jak rád se touláte po lesích, a dostal strach, že se vám něco stalo. A tak mi zatelefonoval a se svými chlapci vás začal hledat. Báli jsme se, že jste někam spadl, nebo že jste se nějak zranil. V takovéhle vánici by člověk přes noc nevydržel."
"Kde je Ben teď?" otázal se Daniels.
Šerif mávl rukou dolů po svahu a Daniels spatřil, jak dva muži, nejspíš Adamsovi synové, hlídají lano uvázané kolem stromu a spuštěné přes okraj skalního útesu.
"Je dole na laně," objasnil šerif. "Že prý se podívá do jeskyně. Nějak prý cítil, že byste tam mohl být."
"Měl dobrý důvod..." chystal se říci Daniels, ale ještě ani pořádně nepromluvil, když noc prořízl výkřik hrůzy. A ten křik neustával. Ozýval se znovu a znovu. Šerif vrazil svítilnu Danielsovi a rozběhl se kupředu.
Je to zbabělec, pomyslel si Daniels. Člověk dostatečně zlý na to, aby druhého vydal napospas smrti, aby ho nechal lapeného v jeskyni - ale když už jsou karty rozdány, nevydrží to a musí volat šerifa, aby si opatřil svědka svých dobrých úmyslů. Takový člověk je zbabělec.
Křik se změnil v kvílení. Šerif vytahoval lano a jeden z Adamsových synů mu pomáhal. Nad okrajem útesu se vynořila mužova hlava a ramena a šerif ho zachytil a vytáhl do bezpečí.
Ben Adams se zhroutil na zem, ale kvílet nepřestal. Šerif ho trhnutím postavil na nohy.
"Co se děje, Bene?"
"Tam dole něco je," zaječel Adams. "Něco je v jeskyni..."
"Něco, sakra? Co tam má být? Kočka? Panter?"
"Neviděl jsem to. Jenom jsem věděl, že to tam je. Cítil jsem to. Krčilo se to vzadu v jeskyni."
"Jak by tam něco mohlo být? Někdo podřízl strom. Jak by se něco do jeskyně dostalo?"
"Já nevím," kňučel Adams. "Mohlo to tam už být, když strom porazili. Mohlo to tam zůstat chycené."
Jeden z Benových synů Bena podpíral a šerif ustoupil. Druhý syn úhledně svinoval lano.
"A další věc," pokračoval šerif, "jak jste přišel na myšlenku, že by Daniels mohl být v té jeskyni? Když je strom skácený, nemohl vylézt po něm. A nemohl se tam spustit po laně jako vy, protože tady žádné nebylo. Kdyby tam slezl po laně, zůstalo by tady. Nevím, co se tady, sakra, děje. Vy děláte poprask tam dole v jeskyni a Daniels si jen tak jakoby nic vykráčí z lesa. Byl bych rád, kdyby mi to někdo vysvětlil."
Adams, který se belhal kupředu, si teprve nyní všiml Danielse a prudce se zastavil.
"Odkud jste vylezl?" obořil se na něj. "My se tady můžeme přerazit, aby smě vás našli a pak..."
"Heleďte, jde se domů," přerušil ho otráveně šerif. "Tady to podezřele smrdí. Chvilku mi bude trvat, než tomu přijdu na kloub."
Daniels napřáhl ruku k Adamsovu synovi, který už svinul lano.
"Myslím, že to lano je moje," řekl.
Chlapec mu lano překvapeně, ale bez námitek podal.
"Vezmeme to lesem," prohlásil Ben. "Tak to máme domů blíž."
"Dobrou noc, chlapi," řekl šerif.
Šerif s Danielsem pomalu stoupali do kopce.
"Danielsi," ozval se šerif, "vy jste se v té vánici nikde netoulal. To byste na sobě měl daleko víc sněhu, než máte. Vypadáte, jako byste právě vyšel z domu."
"Vlastně jsem se tak docela kolem netoulal," připustil Daniels.

"Nemohl byste mi laskavě prozradit, kde jste byl? Nejsem dvakrát nadšený z toho, když ze mne někdo dělá blázna."
"Šerife, já vám to nemohu říci. Promiňte. Prostě nemohu."
"No dobrá. A co to lano?"
"Je moje," řekl Daniels. "Ztratil jsem je dnes odpoledne."
"A předpokládám, že ani o tom mi nemůžete nic říci."
"Ne, asi ne."
"Víte," prohlásil šerif, "za ty roky jsem s Benem Adamsem měl spoustu potíží. Vůbec se mi nelíbí představa, že bych měl mít potíže i s vámi."
Vyšli na vrchol kopce a zamířili k domu. Šerifovo auto stálo na cestě před ním.
"Nezaskočíte dovnitř?" zeptal se Daniels. "Třeba najdu něco k pití."
Šerif zavrtěl hlavou. "Někdy jindy," pravil. "Možná brzy. Myslíte, že v té jeskyni něco bylo? Nebo to byla jenom Benova fantasie? On je docela pošuk."
"Asi tam nebylo nic," řekl Daniels, "ale jestli si Ben myslí, že bylo, jaký je v tom rozdíl? Představa může být právě tak reálná, jako by tam něco bylo. Nám všem, šerife, v životě kráčejí po boku věci, které nikdo jiný nevidí."
Šerif po něm střelil pohledem. "A co vy, Danielsi?" otázal se. "Copak vám kráčí po boku nebo čenichá v patách? Proč jste se zahrabal na tomhle Bohem zapomenutém místě? Co se to tu děje?"
Nečekal na odpověď. Nastoupil do auta, nastartoval a rozjel se po cestě dolů.
Daniels stál ve vánici a sledoval, jak koncová světla auta mizí v závoji padajícího sněhu. Zmateně zavrtěl hlavou. Šerif položí otázku a pak nečeká na odpověď. Asi proto, že to byla otázka, na kterou odpověď ani nechce.
Daniels se obrátil a po zasněžené cestičce došel k domu. Měl chuť na trochu kávy a něco k zakousnutí - ale napřed musí obstarat zvířata. Musí podojit krávy a nakrmit vepře. Drůbež musí počkat do rána - na krmení drůbeže už bylo příliš pozdě.
Otevřel dveře a vešel do kuchyně.
Někdo na něj čekal. Sedělo to na stole nebo se to vznášelo tak nízko nad ním, že to vypadalo, jako by to na něm sedělo.
Oheň v kamnech už vyhasl a místnost byla temná, avšak to stvoření světélkovalo.
Viděl jsi to? otázalo se stvoření.
"Ano," odpověděl Daniels. "Viděl jsem to a slyšel jsem to. Nevím, co mám dělat. Co je správné nebo špatné? Kdo ví, co je správné nebo špatné?"
Ty ne, pravilo stvoření. Ani já ne. Já mohu jenom čekat. Já mohu jenom zůstat věrné.
Snad někde mezi hvězdami, pomyslel si Daniels, žijí ti, kteří vědí. Snad tím, že bude naslouchat hvězdám, snad tím, že se pokusí proniknout do jejich hovorů a klást otázky, může získat odpověď. Určitě musí existovat nějaká univerzální etika. Možná výčet Univerzálních přikázání. Možná jich není deset. Třeba jsou jenom dvě nebo tři - ale jakýkoliv počet může stačit.
"Nemohu tady teď zůstat a povídat si," řekl. "Mám zvířata, o která se musím postarat. Můžeš se tady zdržet? Popovídat si můžeme později."
Nahmatal na lavici u stěny lucernu a na polici našel zápalky. Zapálil ji a její slabý plamének v temnotě místnosti vytvořil kaluž světla.
Ty máš jiné tvory, o které pečuješ? otázalo se stvoření. Jiné tvory, kteří nejsou tak docela jako ty? Jiné tvory, kteří ti věří a kteří postrádají tvou inteligenci?
"Tak nějak by se to dalo říci," připustil Daniels. "Ale ještě nikdy jsem to takhle říci neslyšel."
Mohu jít s tebou? požádalo ho stvoření. Právě jsem objevilo, Že jsme si v mnoha ohledech nesmírně podobní.
"Nesmírně..." Daniels se zarazil a věta zůstala viset ve vzduchu.
Ne pes, řekl si. Ne věrný pes. Pastýř. Může tomu snad být takhle? A ne pán, ale dlouho ztracená ovečka?
Napřáhl ke stvoření ruku v rychlém gestu porozumění, ale pak ji stáhl zpět, když si uvědomil, že není čeho se dotknout.
Pozdvihl lucernu a obrátil se ke dveřím.
"Pojď se mnou," řekl.
Společně zamířili vánicí k chlévu a k čekajícím kravám.

přeložil Jiří Engliš